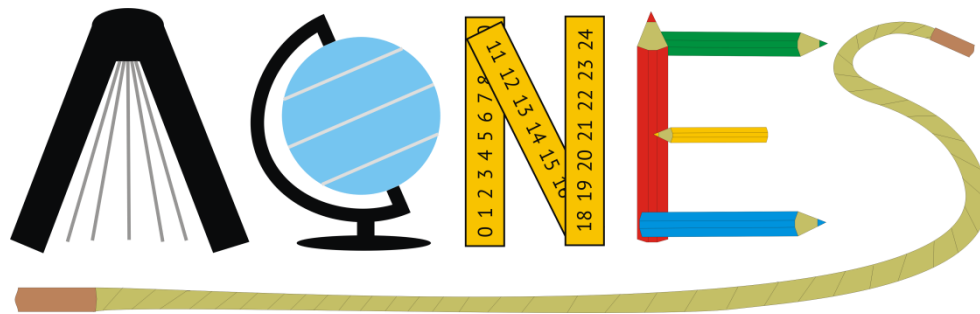

AGNES
Školní časopis
ZŠ Anežky České,
Ústí nad Labem
Ročník 2018
Číslo 1

OSMIČKY

1918 v Ústí | ČSR pod lupou | TGM obrazem a slovem | Školní projekty
Rozhovory s pamětníky | Československý sport a mnohem více...

Když mě pan učitel Musil s kolegyní Suchou požádali o úvodník do čísla školního časopisu věnovaného významným výročím, s nadšením jsem souhlasila. Historie je mou celoživotní vášní.

Z hlediska osudových okamžiků má osmička v historii naší vlasti opravdu přívlastek OSUDOVÁ.

Když jsem byla dítě školou povinné, roku 1918 jsme se v hodinách vlastivědy a dějepisu vůbec nedotkli. Bylo to v podstatě jedno velké tabu. A Masaryk? Nic, ani slovo. Zřejmě proto, že byl synonymem slova demokracie, pravda, poctivost. Tato slova se v totalitní společnosti moc nenosí.

Pro oblast, ve které jsem vyrůstala, tedy Mostecko, byla daleko hmatatelnější další osmička. Rok 1938. Zrada. Održení pohraničí. O nás, bez nás. Dodnes si pamatuji pocit, který se mě zmocnil v hodině dějepisu, když to paní učitelka emotivně vyprávěla. Tuto událost jsem slyšela vyprávět od babičky a já i moji spolužáci jsme cítili zradu na našich předcích. Po škole jsme si tedy šli do lesa hrát na partyzány, abychom alespoň symbolicky pomstili naše dědečky. Tedy v naší fantazii. Jó, ten vzpomínkový optimismus.

Vyrůstala jsem v totalitní společnosti. Historické skutečnosti přetavené v propagandu nám byly předkládány s takovou samozřejmostí, že nás ani nenapadlo pátrat po dalších informacích, zjišťovat, jestli to, co slyšíme, je pravda.

V dnešní době, ve které máte nepřeberné množství zdrojů, ze kterých můžete čerpat vědomosti, si najednou uvědomuji, že děti více zajímá pravěká společnost nežli to, co bezprostředně zasahovalo do osudů jejich města, přátel, rodiny. Zjišťuji, že slovo demokracie je pro mnohé prázdný pojem. A to rozhodně není správné. Uvědomme si tedy mimo jiné význam oněch výročí, pro které je charakteristické právě to číslo osm.

Už jsem zmiňovala první dvě osmičky, rok 1918 a rok 1938. Na další osmičku se tentokrát nečekalo dalších dvacet let, protože právě v tomto období se rozhořela druhá světová válka a dějiny se fatálně zrychlily. Proto ten další rok, rok 1948 nastal už krátce po válce. Přirozený vývoj našich těžce zkoušených zemí byl tehdy narušen vlivem Stalinova kultu a místo, abychom se opět důstojně zařadily po bok demokraticky se vyvíjejících států, nastala na dalších dvacet let doba temna.

Na samém konci této epochy se situace začala trochu uvolňovat. Ve světě začali hrát Beatles, u nás se točily stále zajímavější filmy – jenže další osmička, další zakopnutí, další pád. Tehdy, roku 1968, náš demokratický vývoj přerušila vojska Sovětského svazu, Německé demokratické republiky, Polska, Maďarska... Po nebi duněla cizí letadla, na silnicích rachotily cizí vojenské kolony – jenže západ také mlčel. A zase jsme v tom byli sami...

Náš národ si musel počkat dalších dvacet let do další osmičky. Vlastně to nebyl rok 1988, ale 1989, který zbavil naší zemi totalitních praktik a přinesl jejímu obyvatelstvu duch svoboda a demokracie.

Uf, to mi to dalo ale práce, ještě, že nemusím na toto téma psát slohovou práci. Vidíte osmáci a deváťáci. Že byste to také zkusili?

Mgr. Jindra Šteflová

Obsah čísla

3	Když vznikalo Československo	9	Jak se žilo v ČSR
4	TGM slovem i obrazem	11	Pamatuji si na osmičku
6	Česko-moravsko-slezsko-slovensko-podkaraptskorusko	12	Lví silou, vzletem sokolím!
8	Slavné značky	13	Osmičky ve slohu
9	Projekt <i>Osmičky ve zvuku</i>	15	Proč osmičky?

Když vznikalo Československo

V říjnu 1918 byl vyhlášen manifest císaře Karla I., který v městě Ústí způsobil řadu nesnází. Především na schůzi DNSAP (politická strana Němců žijících na území Čech) zaznělo, že čeští Němci mají právo připojit se k jakémukoliv státu. A nově vznikající český a o pár dní později již československý stát nebyl územím, jehož součástí by chtěli být. Na schůzi také zaznělo, že Němci chtějí demokracii ve všech ohledech. Také proto se odebrala delegace do Vídně, kde bylo rozhodnuto o připojení oblastí s německými obyvateli k Německu, resp. k Rakousku. Podle toho se 27. října ústečtí němečtí politici shodli, že připojení k Německu budou prosazovat i pro město Ústí a jeho okolí (území tzv. Deutschböhmen). Jenže již 28. října 1918 v Praze došlo k rychlým změnám a do Ústí dorazily vlastně jen útržky informací.

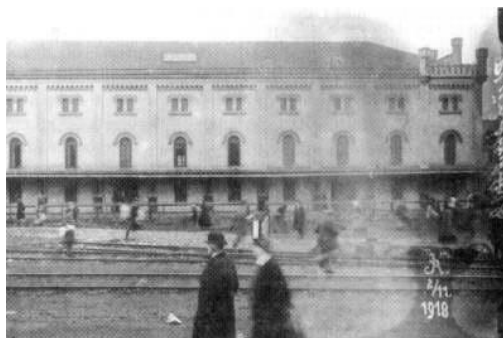

Zásada sebeurčení národů zajišťuje nám právo řadit otázku příslušnosti našeho území ke kterémukoli státnímu útvaru nebo též vyhlásit samostatnost tj. odtrhnutí od dosavadního státního celku.

Z řeči Rudolfa Lodgmana von Auen
18. 10. 1918 v Ústí

...v 11 hodin dopoledne byl na Václavském náměstí v Praze u sochy sv. Václava vyhlášen československý stát. Nutno napříště železniční vagónové zásilky do Vídně neposílat přes Prahu, ale přes Německo...

Následující den došlo k převzetí moci německými úřady, odešla česká vojenská posádka (nahradil je *Volkswehr* ústeckých Němců, jakási domobrana o síle asi 400 mužů) a vznikla provincie Deutschböhmen. Ještě na jednáních s pražskými politiky 2. listopadu vypadalo vše poklidně, Ústí bylo připomenuto, aby zůstalo součástí Československa...

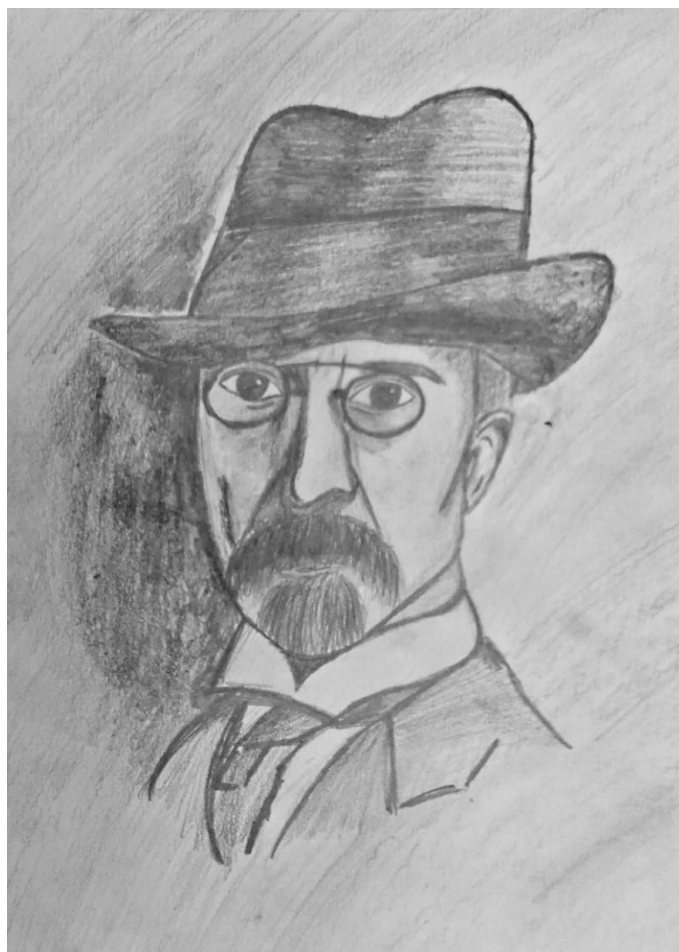

Vydrancovaný sklad na Střekově

Tentýž den propukly v ústeckých ulicích nepokoje kvůli hladu, došlo na drancování skladů a obchodů, krádeže jídla po celém městě i v okolí. Později byly škody vyčísleny na téměř 5 milionů korun! V Liberci mezitím oficiálně politici odtrhli provincii Deutschböhmen od ČSR a tím vlastně začala vojenská část – armáda ČSR postupně obsadila většinu provincie, do Ústí přišli čs. vojáci ve středu 11. prosince. A to je den, kdy nad Ústím poprvé zavlála československá vlajka (tehdy ovšem ještě červenobílá). O týden později byli Češi přizváni také k vedení města (mimochodem pět z nich bylo z Krásného Března!) a od ledna 1919 bylo Ústí československým městem. Pro zajímavost: pro připomínku pořádku stálo v rohu Mírového náměstí (před dnešní Komerční bankou) dělo se stálou osádkou. A od té doby byl v Ústí celkem klid.

TGM slovem i obrazem

Během října se stoletým výročím republiky zabývali také žáci ve výtvarné výchově. Jejich výsledky spolu s jedním zajímavým postřehem přinášíme na následující dvoustránce. Poděkování patří paní učitelce Marii Šilhavé za pomoc.

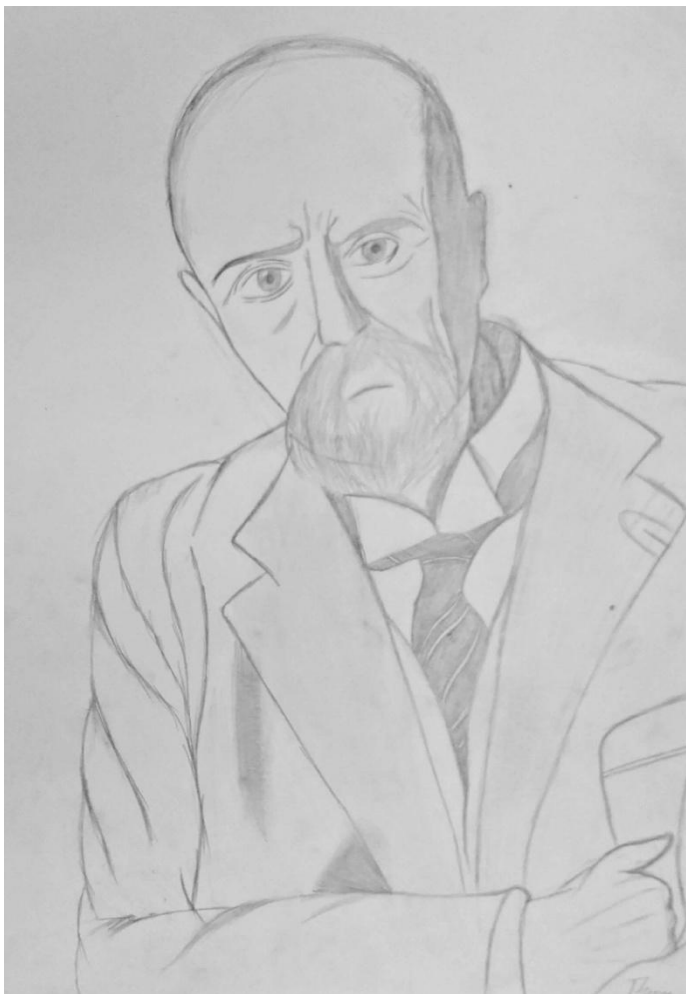
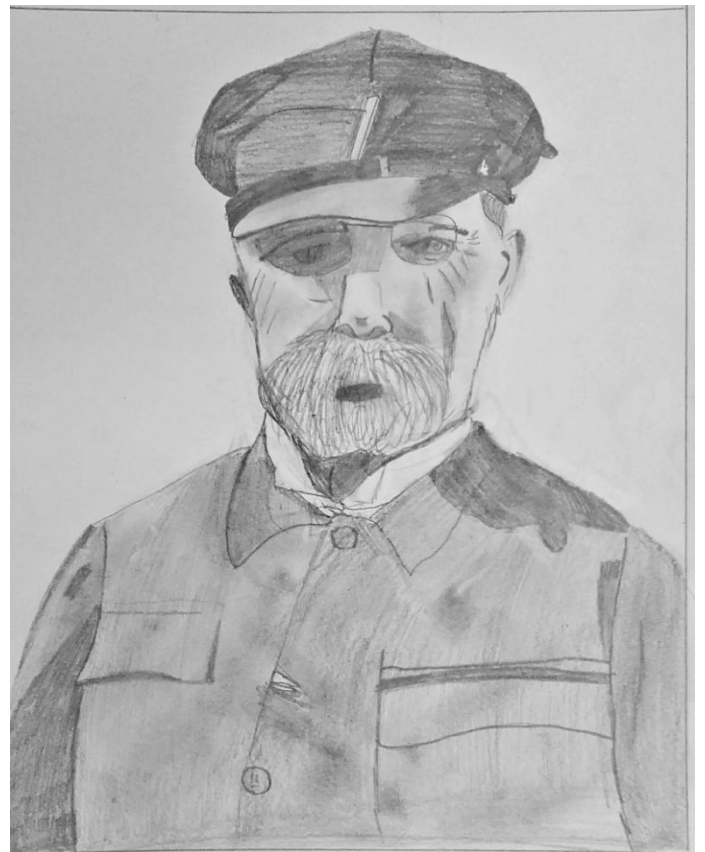
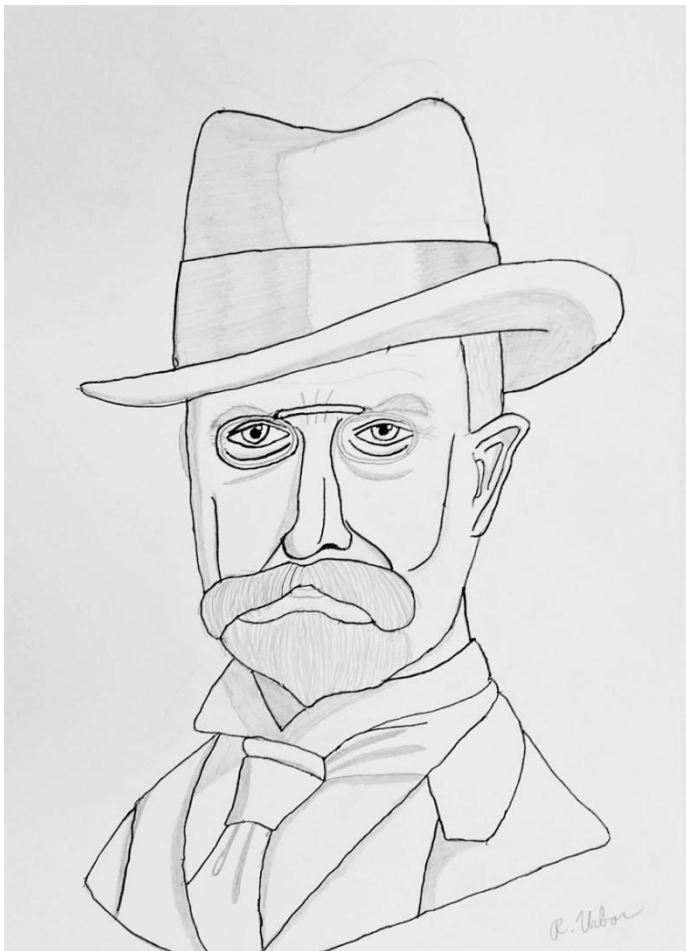
TGM v parlamentu

V roce 1919 proběhl proslov Tomáše G. Masaryka. Jeho proslov slyšely tisíce, možná i miliony lidí. A on to věděl. Masaryk věděl, že jeho slova jsou fatální a že je uslyší mnoho lidí. Jak se asi v tu dobu cítil, když promlouval k parlamentu? Byl nervózní, protože ho poslouchalo tolik lidí? Byl natěšený, protože mohl konečně sdílet svou myšlenku s tolika lidmi?

Tak či tak, jeho proslov byl obrovským úspěchem a Masaryk promluvil do duše mnoha lidem. Elegantním mužům a ženám, kteří seděli ve stejné místnosti, kameramanovi, který si musel dávat pozor, aby jeho záběry byly co nejlepší, nebo i rodinám, které seděly u přijímačů. Většina lidí, která slyšela jeho proslov, zareagovala pozitivně, ale určitě zde byli ti, jimž se jeho slova nelíbila. Proč se jim nelíbila? Co si o tom mysleli? Proč nic neřekli? To jsou otázky, na které už se nikdy nedozvíme odpovědi, ale i kdybychom věděli, úspěch Masarykova projevu by to nezměnilo.

Viktorie Pankratjeva, 9.B

Autory kreseb na této dvoustránce jsou žákyně a žáci tříd 9.A a 9.C. Originály jsou vystaveny u vstupu do školy.

Česko-moravsko-slezsko-slovensko-podkarpatskorusko

Když 28. října 1918 vznikl nový stát, tak nějak samozřejmě se počítalo s tím, že se k území Čech Moravy a Slezska může připojit i Slovensko. A jak to nakonec dopadlo? Proč se potkal lev s medvědem? Proč se orlice převlékaly? Má Hlučínsko hlučné sousedy? Nač se těší obyvatelé Těšínska? A co na to TGM?

Československá republika se skládala ze tří historických zemí Koruny české (Čechy, Morava, Slezsko), hned 30. října 1918 se připojilo Slovensko a po smlouvě v Saint-Germain (čti: *sén žermén*) z podzimu 1919 také Podkarpatská Rus. Další menší území (Hlučínsko, Vitorazsko, Těšínsko, Spiš, Orava, Opavsko) jsou připojena podpisem mírových smluv.

Nový stát vzápětí uzákonil název (Československá republika), státní hymnu (k písni *Kde domov můj* se připojila slovenská píseň *Nad Tatrou sa blýská*) a vznikly také státní znaky. Na středním znaku jsou vyobrazeny všechny země, které dohromady tvořily Československo. Přiřadit jména zemí k částem znaku jistě zvládnete (a pokud ne, podívejte se na další stránku):

Znak	Země
Dvojitý kříž	
Medvěd se žlutomodrým polem	
Šachovaná orlice v modrém poli	
Černá orlice ve žlutém poli	
Bílý lev v červeném poli	

Dalším důležitým státním znakem byla standarta prezidenta republiky. Tomáš Garrigue Masaryk na ní nechal přidat heslo, které bychom měli mít na paměti i my dnes. Latinsky zní „*Veritas vincit*“, český překlad najdete na další stránce ve velkém státním znaku.

Mapa ČSR se jednou změnila, a sice spojením Moravy a Slezska do země Moravskoslezské v roce 1928. Ve znaku země se pak orlice spojily (obě byly ve znaku 2x), ale na středním a velkém státním znaku zůstaly obě orlice oddělené. Další podobnou změnu musela československá heraldika vstřebat až roku 1939 odtržením Slovenska, Podkarpatské Rusi a oblasti Sudet.

Vlajka

Dlouho se nevědělo, jakou vlajku používat. Tu původní (bíločervenou) používali Poláci, takže jsme museli hledat novou. Roku 1920 zvítězil mezi desítkami dalších návrh Jaroslava Kursy, který mimochodem používáme jako vlajku České republiky dodnes.

Návrhy na československou vlajku, které nebyly vybrány

Československo v roce 1920

Na mapě vidíte rozdělení území do jednotlivých zemí. Pod mapou je velký státní znak se znaky všech zemí (u každého je popisek s názvem).

Pro úplnost přidáváme text československé hymny. Můžete si ji zazpívat při hudební výchově:

*Kde domov můj, kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalinách,
v sadě skví se jara květ,
Zemský ráj to na pohled!
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj.*

*Nad Tatrou sa blýská,
hromy divo bijú.
Zastavme sa, bratia,
veď sa ony stratia,
Slováci ožijú.*

A na závěr poslední poznámka: obě části hymny (česká i slovenská) mají další sloky. Ty se ale nepoužily...

Slavné značky

Na většině výrobků za posledních sto let se skvěl text **Made in Czechoslovakia**, podle kterého se československé zboží ve světě poznávalo, a právě tento nápis dodneška znají v leckterých zapomenutých koutech. Pojdme se podívat na některé z těch, jež slávu zlatých českých ručiček šířily.

Sám (auto-) + se pohybující (-mobil) = automobil!

Od začátku 20. století se v českých zemích ke slovu dostávala výroba z kovu. A když k hromadě plechů přidáte pneumatiky a benzin, dostanete auto. V ČSR existovalo několik firem, které vyráběly osobní, nákladní a další auta, ovšem opravdový úspěch zažily jen ty velké značky.

Mladoboleslavský vý-
a Klement se rychle do-
s nástupem aut do čes-
Tatra z Kopřivnice či
desítky aut ročně a na

Praga

robce jízdních kol Laurin
kázal srovnat
kých ulic. Stejně tak
pražská Pragovka chrlily
konci 20. let bylo auto

na silnici běžnou věcí. Pro zajímavost: benzin stál 15,50 Kč! Vedle těchto známějších jmen zanikly značky Avia, Wikow, Aero a další. Všechny značky ale dodnes najdete v muzeích a mezi sběrateli veteránů a většina z nich stále jezdí!

Všichni musejí jíst

Zboží podléhající rychlejší zkáze než strojírenské výrobky se do zahraničí dostávalo méně často, ovšem dva giganti tehdejší doby vyčnívají. Čokoláda, jejíž věhlas

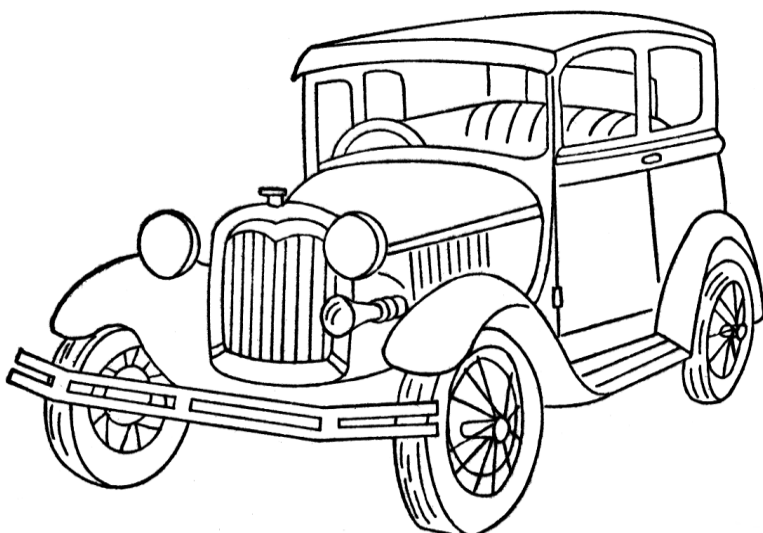
známe dodnes. A pak jedna úplně naše, ústecká továrna na ztužené tuky a oleje – Schichtova továrna na Střekově (vy ji znáte jako SETUZA), vyráběla snad všechno od mýdla přes olej na smažení po margarín. A patřila mezi největší zaměstnavatele v Ústí a rodina Schichtů mezi ty, díky nimž bylo Ústí na začátku 20. století tak bohaté a významné.

Švec pro celý svět

Baťa

Příběh Jana Antonína Bati a „jeho“ města Zlína je celosvětově proslulý. Jak vybudoval továrnu na boty pro celý svět, urychlil výrobu bot, nastavil ceny, rozšířil obuv do celého světa... Ovšem nikdo netušil, že jeho příkladu s řízením podniku, cenami a vůbec myšlením budou firmy požívat dodnes. Stejně jako se i nyní o někom, kdo svou práci dělá dobře a rychle, že to „*seká jako Baťa cvičky*“. Mimochodem, Baťova představa Zlína jako moderního města a Československa jako moderního státu je skvěle popsána v jeho knize „**Budujeme stát pro 40 milionů lidí**“. Z názvu vidíte, že oproti skutečným 15 milionům obyvatel ČSR měl Baťa opravdu veliké plány!

Baťova cena

Boty jste mohli koupit za 99 Kč. Baťa tak využil pocitu, že sice dáte hodně peněz, ale dostanete boty a prodáváč vám ještě navíc vrátí korunu. Jak to je dnes?

Základem dnešní průmyslové tradice se stal **automobil**. Jeden takový jsme pro vás připravili. Staňte se na chvíli návrhářem a chopte se pastelky, štětce či tužky!

Projekt Osmičky ve zvuku

Oslavy založení naší republiky se rozjely po celé naší vlasti. Není prakticky žádná veřejná instituce, která se do nich nezapojila – magické 100. výročí nemůže zůstat bez povšimnutí. Žáci naší 9.B se rozhodli připomenout si nejen rok 1918, ale prakticky všechny významné 8 našich dějin, tedy rok 1938, 1948 a 1968, a to ve ZVUKU!

V hodinách dějepisu se převtělují do postav tehdejších politiků, aby si vyslechli projevy T. G. Masaryka, E. Beneše, K. Gottwalda či L. Svobody a mohli se tak zamyslet na sílu mluveného slova. Nesmí chybět dobové oblečení ani diskuse v rámci pronesených projevů.

V hodinách hudební výchovy a hudebních činností se pilně nacvičují hudební hity osmičkových let. Období 20. a 30. let reprezentuje oblíbená píseň Osvobozeného divadla **Ezop a Brabenec**, která zazněla v tehdy populárním filmu *Pudr a benzín* z roku 1931. Rok 1938 patří Ince Zemánkové, hvězda poprvé zazpíval „šlágr“ 40. let píneobejde bez budovatelské písně **Budobčané** tehdejšího Československa budouších socialistických zemí, ale že se otevře nejen Evropy, proto se žáci pustili do slavit Waldemar Matuška. Snad se div známého muzikálu Rebelové, který přimíná život u nás na konci 60. let.

Bystré oko kameramana Jakuba Višňáka (také 9.B) vše zaznamenává na kameru, aby byl splněn plán: OSLAVA 100 let republiky ve ZVUKU. A kdoví, snad hlavní herci dají svolení a na jejich film se budou moci podívat i ostatní žáci naší školy. V každém případě se výsledek projektu zapojí do soutěže, kterou vyhlásilo město Kadaň s podporou Ústeckého kraje právě k výročí vzniku Československa.

Za projektový tým Mgr. Valerie Erbanová

Jak se žilo v ČSR

Republice je sto let. Možná bychom toto výročí mohli využít k přemýšlení o tom, zda ještě vůbec máme něco společného se státem, který vznikl v roce 1918. Nejprve ztráty, přišli jsme o německou i maďarskou menšinu, mnoho židovských spoluobčanů bylo zavražděno. Ztratili jsme některá tehdejší území - Slovensko, Podkarpatskou Rus. Humanistické myšlenky prvního prezidenta T. G. Masaryka nemají v praktické politice uplatnění a velká část Čechů naší moderní historii ani nezná. Pojďme si tedy udělat takové malé srovnání, jak se žilo v období první republiky (1918-1938) a jak žijeme v roce 2018.

NEZAMĚSTNANOST

Těžké následky války, která skončila roku 1918 - nejsou oseta pole, průmysl se těžce vyrovnává se změnami a pomalu se obnovuje. Mnoho mužů se z války vůbec nevrátí, nebo zůstane invalidních. Továrny propouští své zaměstnance. Lidé mají celkově málo peněz. O deset let později se situace výrazně zlepšila. Rozvívěla se zejména energetika a radiotechnika, budoval se chemický průmysl, modernizovala se tradiční odvětví - textilnictví, papírenství, sklářství, výroba keramiky, strojírenství, zbrojní výroba. Dokončovala se elektrifikace, rozšiřovala se síť silnic, železnic, na Vltavě, Labi, Dunaji se provozovala lodní doprava.

PRÁVA ZAMĚSTNANCŮ

Se zlepšováním ekonomické situace dochází i k úpravě pravidel. Zaměstnanci **mají nárok na dovolenou** (6 dní za rok), stále se však drží pracovní soboty. Mírně se zlepšily pracovní podmínky pro ženy a děti. Nesmí se

pracovat v noci a dětská práce je v průběhu několika let zcela zakázána. Postupně se navyšují mzdy, ale situace za první republiky není ani přes tyto změny tak idylická, jak ji známe z televize.

PRŮMĚRNÁ MĚSÍČNÍ MZDA 1928/29 - spotřební koš

rolník	dělník	horník	učitel	lékárník	lékař	vyšší úředník	ministr	bankéř
550,-	850,-	950,-	1100,-	1300,-	2800,-	1750,-	9000,-	19.000,-

A co za to bylo ke koupení?

cukr 1 kg	6,40 Kč	brambory 1 kg	0,50 Kč	rohlík	0,20 Kč
chléb 1 kg	2,75 Kč	mléko 1 l	2 Kč	boty	49 Kč
máslo 1 kg	20 Kč	košile	24 Kč	dům	50.000 Kč
pivo 0,5 l	1,30 Kč	vysavač	1.500 Kč	auto	22.000 Kč

NĚŽNÉ POHLAVÍ

Řada žen se po skončení první světové války ocitla ve složité situaci, jejich manželé, otcové, bratři byli mrtví nebo invalidní. Neměl se kdo postarat o hospodářství a zajistit rodinu. Bylo třeba, aby ženy začaly pracovat v zaměstnáních, ve kterých to do té doby nebylo zvykem. Získaly právo volit stejně jako muži, stále více jich studovalo na vysokých školách, některé se snažily uplatnit v politice. Avšak vdané ženy většinou nechodily do zaměstnání a staraly se o domácnost a děti.

VOLNÝ ČAS A ZÁBAVA

Lidé z města se snažili v každou neděli vyrazit na výlet do přírody, nejčastěji vlakem, autobusem, na kole, pěšky, soukromá auta byla výjimkou. Na dovolenou se jezdilo na venkov k příbuzným nebo na letní byt. Do zahraničí se začalo cestovat ve 30. letech, zejména k Jadranskému moři. Mládež trávila čas trempováním a skautingem. Na vesnici se sice v neděli nepracovalo na poli, ale dobytek se obstarat musel. Věřící se sešli na mši v místním kostele, po obědě se muži vypravili do místní hospůdky a ženy se scházely "na besedu". Zpestřením byly poutě, posvícení, hody, plesy, taneční zábavy, masopust, rodinné slavnosti, dožínky = oslava ukončení sklizně obilí, Vánoce, Velikonoce.

Velmi oblíbenou zábavou byla návštěva kina - biografu. Zpočátku se promítaly němé filmy, po roce 1927 ozvučené. Ve 30. letech byly na Barrandově postaveny moderní filmové ateliéry, jedny z největších v Evropě. Slavnostní událostí byla návštěva divadla, mezi ty nejvíce navštěvované patřilo Národní divadlo, Vinohradské divadlo, Divadlo Vlasty Buriana a také Osvobozené divadlo Voskovce a Wericha.

MÓDA

Prizpůsobila se změnám ve způsobu života. Ve 20. letech 20. století se krátila délka sukní i vlasů. Ideálem krásy byly vysoké a štíhlé ženy chlapeckého typu. Ve 30. letech se sukně opět prodlužují a módním hitem ženské módy se stávají dlouhé kalhoty. Mužská móda se zaměřila na praktičnost a pohodlnost. Mladí muži si oblíbili extravagantnější oblečení. Nezbytným doplňkem byla barevná šála. Oblečení malých dětí se přibližně do 4 let nerozlišovalo podle pohlaví, poté se děti oblékaly podobně jako dospělí. U chlapců se objevila první dětská "uniforma" - námořnický oblek.

NOVÝ ŽIVOTNÍ STYL

Mnoho lidí se stěhovalo do měst za pohodlnějším bydlením v nájemních činžovních domech, pro dělníky se stavěly celé nové čtvrti. Lékaři prosazovali zdravý životní styl, zakládaly se sportovní kluby, po válce byly znovu obnoveny olympijské hry. Ve 20. letech sílil v celém světě vliv USA - černošská hudba = jazz, nové tance, např. tango, foxtrot, charleston. V Hollywoodu začala éra filmového průmyslu, kreslíř Walt Disney vytvořil myšáka Mickeyho a kačera Donalda a od roku 1929 se začala udělovat filmová cena Oscar.

2018

Nezaměstnanost v Česku klesla na tři procenta. Bez práce je přes 220 tisíc lidí. Průměrné mzdy se drží nad 30 tisíci. Práva a povinnosti zaměstnanců upravuje zákoník práce.

Ženy stále přebírají většinu pečovatelských povinností v rodině, získaly volební právo a mají přístup ke vzdělání, vykonávají stejné profese jako muži.

Lidé z města i vesnice mají srovnatelné možnosti. Celá řada tradic se udržela nebo znovu obnovila. Oblíbenou zábavou zůstává návštěva kina, divadla. Více se cestuje do zahraničí. Fotbal zůstal nejpopulárnějším kolektivním sportem, přestože velkým konkurentem se mu stal hokej.

Módní trendy jsou velmi proměnlivé, stále však zůstala touha zaujmout a zalíbit se. Zejména ženy se velice dobře dovedou přizpůsobit aktuálním požadavkům, zvláště pokud jde o účes, barvy, make-up.

Každý z nás žije osobitým životním stylem. Pro současnou společnost je však typická úspěchanost, časový stres a hektičnost. Žijeme v době počítačů, sledujeme mnoho televizních kanálů, nakupujeme online, využíváme bankovníctví přes internet, komunikujeme přes chaty, hrajeme online hry, vedeme videokonference napříč kontinenty...

A tím se vracím zpátky k otázce, co máme společného se státem z roku 1918. Odpověď musí najít každý sám v sobě. Češi se stále k prezidentu zakladateli vraceli a vracejí, základní nit se nepřetrhla. My můžeme a máme chtít být lepší.

- ● -

Pamatuji si na osmičku

Vydali jsme se mezi vaše vyučující a zeptali se jich na dvě osmičky, které si pamatují: 1968 (pražské jaro, invaze vojsk) a 1998 (hokejové zlato na ZOH v Naganu). Každá osmička má silný moment! π, - ● -

21. srpen 1968

Byl to prázdninový den před nástupem do 5. třídy. Rodiče odjeli ve čtyři hodiny ráno do práce. Kolem sedmé na nás zazvonila maminka kolegyně, že máme jít nakoupit. Nejednalo se o běžný nákup. „Bude válka. Kupte 5 kg mouky, 3 kg cukru...“ Protože jsem byl ze tří bratrů nejmladší, musel jsem do samoobsluhy já.

Před samoškou byl hrozen tlačících se lidí. Možná padesát. U dveří stála vedoucí a dovnitř pouštěla po pěti lidech, když stejný počet vyšel ven. V okamžiku, kdy se dveře otevřely, tlačence zhoustla. Jako dvanáctiletý jsem byl v davu utopen a špatně se mi v davu dýchalo, po chvíli jsem omdlel. Probral jsem se vedle na trávníku, kam mě dav odložil. Při pomýšlení, že se davem neproderu, jsem se rozbrečel. Dopadlo to dobře. Paní, u které jsem původně stál, mne pustila před sebe, když na ni přišla řada. To byl můj první zážitek.

Únor 1998

Celý turnaj jsem moc nevnímala, byla jsem přeci jen malá. Táta a sestra to sledovali pečlivě, každý zápas. Od play-off jsme mohli na některé zápasy, když to vycházelo, koukat dokonce ve škole místo učení. To bylo skvělé! No, a pak po semifinále s Kanadou se starší sestra dohodla s rodiči a na nedělní finále odjela do Prahy přímo na Staromák fandit. To jsem jí záviděla.

Já jsem šla spát k babičce a živě si pamatuji, jak mě babička tahá ráno z postele, abych nezaspala začátek zápasu. Finále jsem oslavila s babičkou. Sestra mi po návratu líčila, jaká atmosféra vládla na náměstí v Praze.

21. srpen 1968

Na jaře roku 1968 jsem začala chodit do skautského oddílu a nemusela jsem navštěvovat pionýrské schůzky. Prožila jsem svůj první skautský tábor. Na začátku srpna jsem oslavila desáté narozeniny.

A pak přišla ta noc (z 20.8 na 21.8.) Celou noc těsně nad domy létala letadla, burácelo to a nemohli jsme spát. Od brzkého rána sídlištěm projížděly tanky a obrněné vozy plné vojáků. Stáli jsme na chodníku a dívali se na ně. Lidé si mysleli, že se koná vojenské cvičení. Po návratu domů jsme stály s tetou na balkóně, sledovaly vozy a tanky a teta najednou povídá, to nejsou naši vojáci, ti jsou cizí. Moc jsem to nechápala a zasmála jsem se tomu. Na to teta řekla: „Jen se nesměj, co když bude válka.“ Rozbrečela jsem se a chtěla domů (do Loun). Pak děda pustil rádio a tam se ozývalo stále dokola: „Zachovejte klid, zachovejte klid, nekladte odpor, zachovejte klid.“ Nevěděli jsme, co se vlastně děje.

Po příjezdu domů jsem hrdě nosila na tričku přišpendlenou trikoloru, což bylo projevem nesouhlasu s vpádem okupačních vojsk. Maminka zapsala do deníčku velkými písmeny: 21.srpna 1968- OKUPACE.

Lví silou, vzletem sokolím!

Od počátku 20. století docházelo ke změnám ve společnosti a v práci lidí. Jednoduše řečeno: lidé měli na jednu více volného času, a tak se mohli věnovat různým aktivitám. Třeba učení. Raději ale sportu.

Fotbal neboli kopaná

Po celou dobu se u nás odehrává vlastně souboj o to, kdo fandí Spartě a Slavii. A jestli náhodou není nějaký klub úspěšnější...? My ovšem víme, že kromě legendárních (a vymyšlených) Klapzubáků, kteří dostali za celý život jen jeden jediný gól, Letné (ne, teď nemyslím de zastírat, že mu stále mene jména nejlepších František Plánička. Skvělý v době první republiky. Mimochodem, Pepi Bican stihl za svou kariéru dát celkem **644 gólů!** Messi má na podzim 2018 zatím 628 gólů.

se největších úspěchů dosáhlo na Spartu). Autor tohoto textu neuposkočí srdce radostí, když vzpomene z nejlepších: Josef „Pepi“ Bican a útočník a brankář z klubu, který posbíral 8 (osm!) titulů v řadě.

Vedle pražských velkých klubů existovaly desítky menších, třeba v Ústí FK Český lev Neštětice vznikl v roce 1918 a má tak nejdelší historii.

Fenomén: Sokol

Organizovaná sportovní činnost se odehrávala v klubech, kam se zdaleka ne každý mohl dostat. Ať už kvůli vzdálenosti, nebo ceně vybavení. I proto obrovský rozmach zažily spolky, které lidem umožnily hýbat se za minimální cenu. Dnešní obdobou fitness center byly sokolovny. Jednoduché stavby, skládající se obvykle z hospody a velkého sálu, kde cvičitelé vedli své hodiny. Cvičilo (a vlastně dodnes se cvičí) od malička do

stáří. Sokolové nosili cvičební úbor (modré kalhoty/trenky a bílé triko), který ve slavnostních chvílích nahradil jednoduchý červenohnědý kroj. Právě zvyk převlékat se před cvičením nám zůstal do dneška. Copak asi děláte před tělocvikem vy? :)

Celorepublikovou oslavou pohybu, v našich poměrech srovnatelnou třeba s olympiádou, pak byl všesokolský slet, na němž skupinky sokolů předvedly, co se za čtyři roky od minulého sletu naučily. Do Prahy se tehdy sjížděly tisíce sokolů a diváků. Stejně jako český Sokol si i čeští Němci zakládali podobné tělocvičné spolky, např. v Ústí *Turnverein Aussig*.

Tramping

Přes široké možnosti se ve společnosti objevila nemalá skupina lidí, která si chtěla volný čas žít bez organizace a v přírodě. Po vzoru českých skautů začali pořádat výpravy do okolí měst, hlavně Prahy. Vznikly tak první trampské osady (např. Ztracená naděje, HaraKoko) v lesích, u řek a u skal. A tím také problémy s místními úřady a četníky. Dokonce tramp volně spící v lese mohl skončit až na 14 dní ve vězení a s pokutou do 5 000 Kč! I tak do přírody o víkendů vyrážely stovky trampů, skautů a turistů.

Osmičky ve slohu

"Historia vero testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis."

"Dějiny jsou svědky časů, světlem pravdy, živou pamětí, učitelkou života a poslem minulosti."

Takto výstižně popsal funkci dějin Marcus Tullius Cicero. Pokud Vás zajímá, jak dějiny (=souhrn událostí, které se staly v určitém časovém sledu) chápou vaši spolužáci, případně, jak se jim podařilo zaznamenat vyprávění pamětníků, přečtěte si následující řádky. Za spolupráci děkujeme paní učitelce Kárové a Erbanové!

- • -

Dopis T. G. Masarykovi (Vojtěch Bobek, 7.A)

Milý pane prezidente Tomáši Garriqu Masaryku, rozhodl jsem se napsat Vám dopis, neboť se blíží výročí 100 let od založení Československého státu.

Všechno to vlastně začalo hned po vyhlášení 1. světové války roku 1914, když jste odcestoval do Švýcarska spolu se svými studenty Štefánikem a Benešem, abyste proměnil myšlenku v čin. K Čechům se přidali i Slováci, protože větší stát má lepší naděje na úspěch. Na konci války vznikla v Paříži prozatímní československá vláda. A to vše se podařilo jen díky Vašemu jednání s prezidentem Wilsonem, který naše snahy podpořil. Den "D" - 28. října, nastal. Čtveřice významných mužů z tajné organizace Maffie vyhlásila samostatný československý stát. Pan Rašín, Soukup, Stříbrný a Šrobár vytvořili národní výbor. Německé obyvatelstvo vyhlásilo "Německé Rakousko." Šlo zejména o pohraničí, které chtěli připojit k Německu. S pomocí československých vojáků, sokolů a legionářů se odtržení nezdařilo. 21. prosince 1918 jsme Vás triumfálně přivítali při návratu do vlasti.

Závěrem bych Vám chtěl poděkovat s radostí v srdci za Vaši statečnost a píli, bez nich by společný stát nevznikl.

Varovný dopis Edvardu Benešovi

(Radim Urban, 9. B)

Vážený pane Beneši, tohoto dne a roku, tj. 29. září 1938 se v Mnichově sešli zástupci Německa, Francie, Itálie a Velké Británie, aby se domluvili s Hitlerem a předhodili mu naše pohraničí. Hitler jim nasliboval, že nebude stupňovat své požadavky a nerozpoutá válku. Jestliže urychleně něco neuděláme, přijdeme o třetinu našeho těžce vydobytého území. Proto Vám tajně posílám tento dopis, abychom se tomu pokusili zabránit.

občan Československa

Já a rok 1918

(Alisa Solomko, 9.B)

Skočila jsem do minulosti. Viděla jsem tehdejší dobu, pocítila jsem to. Říkám si, že je to pouhých 100 let, není to tak daleko, ale je to jiné! Společnost byla příjemnější, móda vůbec nesouvisející s tou dnešní, mluva složitější a také samotný lid byl odlišný. Nevím, čím začít!

Muži se chovali a oblékali slušně. Dámy byly nejkrásnější. Mluvili spolu neobvykle. Pokud nějaký chlapec měl zájem o určitou dívku, neptal se otázkou "Budeš se mnou chodit?" a nenadával, pokud odmítla. Tehdy se to nesmělo. Muž musel o ženu určitým způsobem pečovat. Lidé nebyli vulgární. Měli vychování.

Také způsob oblékání z doby první republiky mě velmi zaujal. Muži jako opravdoví gentlemani a ženy v krásných šatech s mnoha ozdobami. Současné módní trendy jsou zkrátka jiné.

Rok 1968

(Sabina Bernášková, 7. A)

V tomto roce se začala měnit politická situace. Byla částečně zmírněna cenzura tisku a slova, proto byly noviny zajímavější. Podnikaví lidé se začali mít lépe a mnoho z nich si myslelo, že brzy bude vše jiné, ještě lepší. Zasáhla však armáda Varšavských vojsk, která nás obsadila 21. 8. 1968.

Ze vzpomínek babičky a dědy, kterým bylo 14 let (politické situaci příliš nerozuměli), toto si pamatují: Babička z okna viděla na louce tábor ruských vojáků s vojenskou technikou (tanky a děla). Babiččina babička byla ráda, že nás okupují ruští vojáci a ne Němci, protože ještě měla v mysli válku. Dále si babička pamatuje, jak na domech a silnicích byla napsaná hesla v ruštině i češtině, aby se ruští okupanti vrátili domů. Dědův starší bratr s kamarády rozvážel tajně po Ústí letáky. V té době byl děda v nemocnici a z okna viděl létat vrtulníky.

Babička i děda bydleli v Ústí nad Labem, kde nebyla tak dramatická situace jako v Praze, kde probíhaly střety obyvatel s vojskem a lidé tam přišli o život.

První dojem z československé okupace

(Eva Francová, 7. A)

Vzpomínky paní Hany (nar. r. 1945)

21. 8. 1968 jsem pracovala jako zdravotní sestra v nemocnici v Duchcově. Měla jsem noční službu. Okolo 12 hodiny noční začalo být venku velice rušno, s kolegyněmi jsme si myslely, že opět točí vojenské scény, protože v této době se točily vojenské filmy. Poslouchala jsem rádio, najednou se ozvala zpráva, že naše země byla napadena vojsky Varšavské smlouvy. Má reakce - byla jsem opravdu vyděšená a náladu jsem měla na bodě 0.

Ráno, když mi skončila směna, odcházela jsem na autobusovou zastávku, bylo mi smutno, kolem mě jezdily tanky a na každé křižovatce stál praporčík s tankem. To byl můj první dojem z okupace Československa.

Říjen 2018

(Karel Hais, 9. A)

"Ahoj tati, máme úkol z češtiny, pomůžeš mi s ním? Musíme zjistit zajímavou událost s osmičkou na konci. Neznáš nějakou?"

"Ahoj, ano pomůžu. A ano, znám jich několik ... třeba rok 1918, konec 1. světové války, založení Československa. O první světové válce vím, že ji způsobil zbytečný atentát na následníka rakouského trůnu. Stal se záminkou k vyhlášení války mezi velkými mocnostmi."

"A znáš přesné datum, kdy 1. světová válka skončila?"

„Jo (zívnutí), tak to nevím, ale tipnul bych si listopad."

"To sis teď našel na telefonu?!"

"Ano ... přece nemůžu být za úplného idiota."

"Dobrá..., ale teď, co víš o Československu a už bez telefonu."

"Za vznik Československa může především jeden člověk, T. G. Masaryk, vykonal mnoho dobrého pro spoustu lidí."

"A řekneš mi k tomu ještě něco víc?"

"Ne, protože jdu připravit něco k večeři." (smích)

Rok 1968 aneb Jak nás obsadili Rusové

(Kateřina Čmejlová, 7. A)

Jelikož je rok 1968 velice zajímavý a žila v něm moje babička, která v tu dobu měla již čtyřměsíční dceru, tak mě napadlo, zeptat se jí na pár otázek ohledně léta 1968.

Turnaj tisíciletí

(Lucie Paurová, 9. A)

Budu psát o hokejové senzaci, která spojila ve své době český národ, aniž by to byla politicky motivovaná záležitost. Bylo to jen o sportu a pár hrdinech, kteří dokázali udělat obrovskou díru do světa.

Mluvím o turnaji tisíciletí Nagano 1998, kam jsme nastupovali jako outsideri, kdy málokdo věřil tomu, že bychom mohli postoupit, byť jen ze skupiny. I když byl tým plný hvězd z NHL - Jágr, Šlégr, Ružička a hlavně Dominik Hašek. Opravdu jen nepatrný počet lidí dával tomuto týmu naději proti družstvům Ruska, Kanady a USA. Po postupu ze skupiny C ze druhého místa za Ruskem, se v Česku rozpoutala hokejová hysterie. V restauracích, klubech a barech se scházeli lidé, kteří by se v běžném životě nikdy nepotkali, aby společně sledovali hokejové zápasy. Fandili bok po boku a drželi při sobě. Po vítězství ve čtvrtfinále 4:1 nad USA už nikdo nepochyboval o vítězství. Tuto euforii posílilo vítězství nad Kanadou, o kterém rozhodlo trestné střelení. Lidé nemluvili o ničem jiném. Řešilo se pouze Nagano. Když přišlo finále s Ruskem, národem vládlo obrovské napětí, které ukončil Petr Svoboda gólem do ruské branky, tím se slovy komentátora Roberta Záruby otevřely zlaté brány turnaje a vyhráli jsme turnaj tisíciletí.

Mužstvo, se kterým nikdo nepočítal, dokázalo neuvěřitelné, a to nejen ve sportu, ale i tím, že dokázali alespoň na několik dní stmelit národ tak, jak se dokázal předtím sjednotit v těch nejtěžších chvílích historie.

Babiččiny vzpomínky na rok 1968

(Anna Vilímková, 7. A)

Posadila jsem se s ještě horkým čajem naproti babičce a společně s ní si prohlížela fotky rozložené na starém dřevěném stole.

"V jakém roce byla pořízená tahle fotka?" zeptala jsem se zvědavě a přisunula fotku, na které se usmívala mladá slečna blíž k babičce, aby na ni viděla. "Ta je z roku 1968." Odpověděla mi. "Vyprávěj!" zavýskla jsem a usrkla čaje.

"Tak dobře", začala babička. "V roce 1968 jsem studovala na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem. 21. srpna, kdy vstoupila vojska Varšavské smlouvy na naše území, jsem zrovna byla na chmelové brigádě." "Co to je, ta chmelová brigáda?" zeptala jsem se. "Tam jsme byli se školou, kvůli česání chmele. Víš, co je chmel? Z toho se

"Babi, jaké bylo léto 1968?" "Jako každé jiné, ale možná, že takové volnější, lidé mohli víc psát do novin svoje názory."

"A kdy jste se dozvěděli, že vás obsadili Rusové?" Nu, to bylo tak, v noci z 20. na 21. srpna hlásili v rozhlase, že nás obsadili Rusové, všichni se báli. Nikdo nevěděl, jestli se bude válčit. Rusové obsadili televizi, továrny, noviny, zkrátka skoro všechno! Lidé začali nakupovat jídlo, konzervy, aby byli připraveni, kdyby byla válka. Nakonec válka nebyla a jsem za to ráda.

"A já jsem ráda, že jsem se narodila v této době a ne třeba za války. Lidé by si měli vážit toho, že nežijí v zemi, kde se válčí, že tu máme svobodu, že si můžeme psát, co chceme, prosazovat si své názory! Jsem ráda, že žiji v České republice."

Proč osmičky?

Letošní "osmičkový rok" vede k zamyšlení nad událostmi z našich dějin. Bude i on dalším osudným v řadě? V české historii lze nalézt asi čtyřicet "osudových osmiček." Doložitelná série začíná již roku 1108 vyvražděním rodu Vršovců a prozatím končí roku 1998 vítězstvím české hokejové reprezentace v Naganu.

1918 konec 1. světové války, vznik Československé republiky, 1. prezident T. G. Masaryk

1938 29. září - uzavření dohody v Mnichově - postoupení pohraniční (Sudet) Německu

1948 25. února - konec demokracie - začátek komunistické totality v Československu

1968 období změn a obnovení demokracie, tzv. "pražské jaro"

21. srpen vpád vojsk pěti států Varšavské smlouvy do ČSSR

1958 otevření letenského tunelu (tunel je dlouhý 423,3 metrů)

1968 provedení první transplantace srdce v Československu (provedena v Bratislavě, lékaři z pražského IKEMu, bohužel pacientka přežila jen 6 hodin, přesto tato událost znamená velmi významný průlom a je považována za zdařilou operaci tohoto typu.

1978 uvedení linky metra A do provozu (stanice Náměstí Míru - Dejvická), vzniká tak první podjezd metra pod Vltavou, dnes má tato linka 17 stanic a je dlouhá 17,3 km

1978 první Čechoslovák ve vesmíru - Vladimír Remek

1998 18. zimní olympijské hry v Naganu, vítězství českého hokejového týmu

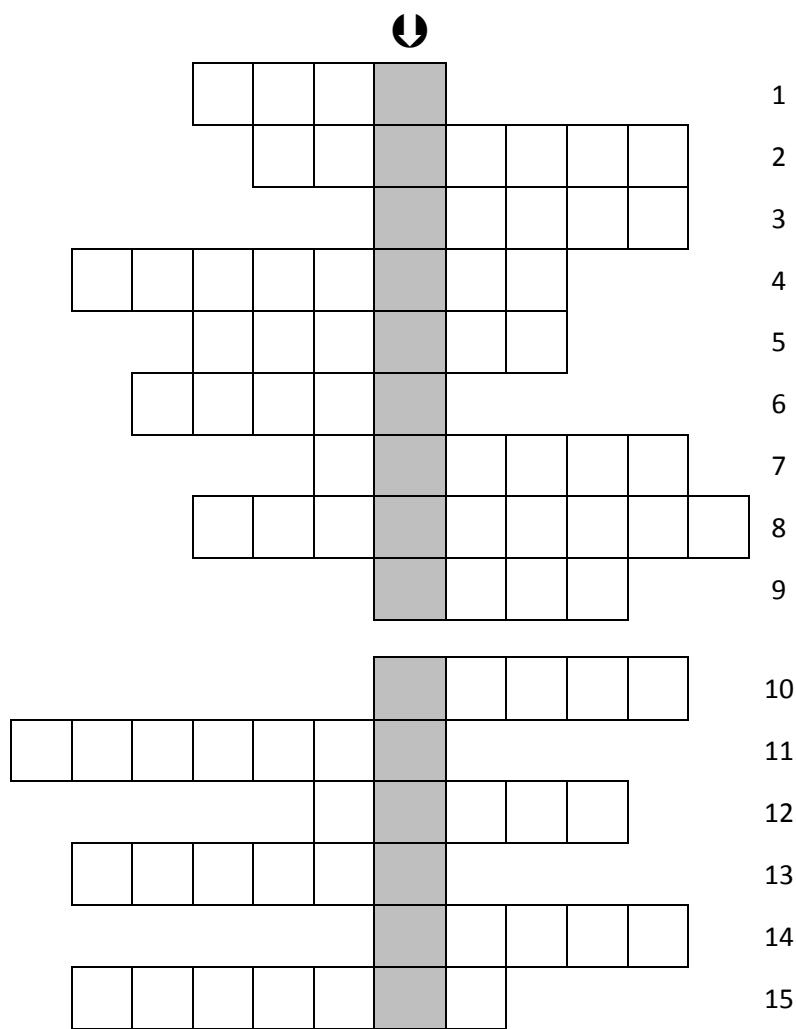
2018 128. Velká pardubická - dostihový závod, konající se každou druhou říjnovou neděli na dostihovém závodišti v Pardubicích.

2018 připomínky významných výročí: 220. výročí od narození Františka Palackého (1798), 110. výročí založení Národního technického muzea (1908), 200. výročí založení Vlasteneckého muzea (1818), 130. výročí vydání Ottova slovníku naučného (1888)

vyrábí pivo." Babička se usmála a dál pokračovala ve vyprávění.

"V září, kdy začínal nový semestr, jsem se více než studiu věnovala politickému dění v zemi. Sice jsem přes den studovala, ale večery jsem trávila spolu s ostatními v Činoherním klubu (divadle), kde jsme besedovali se známými umělci, jako je třeba Jiří Bartoška, nebo Karel Heřmánek. S ostatními studenty na koleji jsme probírali situaci, pořádaly se koncerty a promítaly filmy. Také mezi nás přijeli hlavní představitelé Pražského jara, jako třeba Josef Smrkovský. Na veřejných prostranstvích se konala shromáždění lidí, kteří protestovali proti intervenci. Tam, kde sídlila ruská posádka, jsme chodili demonstrovat a občas i provokovat. Venku však stála ozbrojená stráž a ..." "Střílela?!" přerušila jsem babičku zděšeně. "Ano, stříleli, ale jen do vzduchu, nikomu z nás se nic nestalo. A teď už nepřerušuj, ať můžu příběh dovyprávět" zasmála se babička. Přikývla jsem a opřela jsem se o opěradlo židle.

"Takže všichni jsme věřili, že naši politici budou při vyjednávání úspěšní. Já si už před vším tímhle bláznovstvím plánovala, jelikož jsem studovala němčinu, jak budu jezdit na výměnné pobyty a vůbec budu moct cestovat. Bohužel, během toho půlroku všechny naděje vyhasly. Pedagogickou fakultu jsem dokončila a i přesto, že jsem s režimem nesouhlasila, tak jsem svou práci vykonávala s láskou" dokončila vyprávění. "Páni!" podivila jsem se a vyklopila do sebe zbytek už studeného čaje. Ještě chvilku jsme si povídaly, a když na nás přišla únava, uklidily jsme ze stolu všechny fotky a šly spát. Zítra si zase budeme povídat.

- 1: Název pro dobu politického uvolnění v ČSR v roce 1968, snaha reformních komunistů změnit k lepšímu celou zemi („PRAŽSKÉ ...“)
- 2: Kdo jsem? Český státník, filosof, sociolog, pedagog. Podílel jsem se na založení Československa v roce 1918.
- 3: V roce 1978 byla dokončena stavba linky A dopravního systému v Praze, podzemní dráhy. Podobně jako v jiných evropských **metropolích**.
- 4: Únorový převrat roku 1948 přerušil vazby na Západ a připoutal nás k Sovětskému svazu. O politice a vůbec všem rozhodovala jediná strana. Jak se říká tomuto období, které skončilo až r. 1989?
- 5: První tajemník KSČ, jeden z reformních politiků roku 1968. Pod jeho vedením došlo ke změnám vlády, zrušení cenzury ad. (Alexander ...)
- 6: V roce 1978 letěl do vesmíru první Čechoslovák, který o tom napsal dvě knihy. (Vladimír ...)
- 7: 29. září 1938 uzavřeli zástupci čtyř zemí v Mnichově smlouvu o odstoupení našeho území. Říká se jí mnichovská ...
- 8: Název jedné z pěti zemí ČSR mezi lety 1918-1938.
- 9: V říjnu 1938 odstoupil prezident Edvard Beneš. Jeho nástupcem v letech 1939-1945 byl Emil ...
- 10: Rok 1918 je spojen s koncem první světové války, kterou popsal Jaroslav Hašek v románu Osudy dobrého vojáka ... za světové války. Jak se jmenuje hlavní postava?
- 11: Průkopník moderního dějepisectví, politik, označován jako „Otec národa“. V červnu 2018 uplynulo 220 let od jeho narození (František ...)
- 12: V roce 1968 provedli lékaři v Praze první transplantaci orgánu, který bývá označován jako symbol lásky.
- 13: Japonsko máme od roku 1998 rádi. A to kvůli vítězství hokejového týmu na 18. zimní olympiádě. Kde se odehrála?
- 14: Přítel prvního čs. prezidenta, spisovatel (RUR, Bílá nemoc, Válka s mloky, Dášeňka). Letos v prosinci si připomeneme 80 let od jeho úmrtí. (Karel ...)
- 15: Do roku 2011 nejobsáhlejší česká encyklopedie (pak ji překonala Wikipedia). Letos je to 130 let od jejího prvního vydání. Jde o Ottův ... naučný.